

Sivistystoimiala, varhaiskasvatus

24.5.2017

Dnro 13100-2016
(421)Kaupunginvaltuusto
Mari-Elina Koivusalo**Vastaus valtuutettu Mari-Elina Koivusalon ym. aloitteeseen maksuttomaan varhaiskasvatukseen siirtymisestä Turussa**

Valtuutettu Mari-Elina Koivusalo ym. valtuutetut ovat 12.12.2016 tehneet valtuustoaloitteen maksuttomaan varhaiskasvatukseen siirtymisestä Turussa. Aloitteessa esitetään käynnistettäväksi selvitystyö maksuttomaan varhaiskasvatukseen siirtymisestä. Aloitteessa esitetään maksuttomaksi varhaiskasvatukseksi 20 tunnin subjektiivista varhaiskasvatusoikeutta viikossa. Sen lisäksi tarvittavasta päivähoidosta maksettaisiin maksu. Aloitteen mukaan maksuttomuuteen tulisi siirtyä asteittain, jotta kustannukset jakautuisivat useammalle vuodelle ja tilatarjonta voitaisiin sopeuttaa kysynnän kasvuun. Aloitteessa esitetään, että porrastus voitaisiin toteuttaa joko maksuttomia tunteja lisäämällä tai ikäluokkakohtaiseen maksuttomuuteen siirtymällä aloittaen esim. viisivuotiaista lapsista.

Vuonna 2016 Turussa oli varhaiskasvatuspalveluiden piirissä lapsia keskimäärin seuraavasti:

Kaupungin oma tuotanto yhteensä (pk ja pph)	5 510
- joista esiopetuksessa	1 344
Muu varhaiskasvatus, puistot	418
Muu varhaiskasvatus, kerhot	112
Muu varhaiskasvatus, avoimien päiväkotien käyntikerrat	1 477
Hankitut palvelut yhteensä	1 944
Palveluseteli	1 944
Hankittu esiopetus	192
Muu varhaiskasvatus, kerhot	24
Lasten kotihoidon tuki	2 049
Yksityisen hoidon tuki	412

Vuoden 2016 tilinpäätöksen mukaan päivähoitomaksujen kertymä varhaiskasvatuksessa oli 7 403 167 euroa. Mikäli kokonaan maksuttomaan varhaiskasvatukseen olisi siirrytty vuonna 2016, ko. tulot olisivat jääneet toteutumatta. Lisäksi palvelusetelin arvoa olisi pitänyt korottaa 3 941 245 eurolla, jos tuottajat eivät olisi saaneet päivähoitomaksuja. Kokonaisvaikutus olisi siis ollut 11 344 412 euroa.

Aloitteessa esitetään osittaista maksuttomuutta varhaiskasvatukseen. Maksuttomaksi esitetään 20 tunnin subjektiivista oikeutta varhaiskasvatukseen, ja sen ylimenevältä osalta esitetään perittäväksi asiakasmaksu. Kunnallisen varhaiskasvatuksen tulokertymäksi on vuonna 2017 arvioitu 6 924 000 euroa. Mikäli arviolta puolet varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuloista jäisi saamatta, olisi vuositason asiakasmaksutulojen menetys noin 3 462 000 euroa. Palvelusetelin arvon korottamisesta aiheutusi lisäkustannuksia noin 2 miljoonaa euroa. Kokonaisvaikutus olisi vuositasolla noin 5 500 000 euroa. Mikäli osit-

tain maksuttomaan varhaiskasvatukseen siirryttäisiin vielä vuoden 2017 aikana, arvioidaan sen aiheuttavan varhaiskasvatuksen kysynnän kasvua ja siirtymää pois kotihoidon tuelta. Tätä ei ole kuitenkaan huomioitu esitetyissä arvioissa, sillä ratkaisua ei nähdä enää vuoden 2017 osalta aikataulullisesti eikä taloudellisesti mahdollisena.

Alla olevasta taulukosta 1 käy ilmi ikäluokittain lasten osallistuminen varhaiskasvatuspalveluiden piiriin 31.12.2016:

	ikäluokka Turussa	kunnallinen varhaiskasvatus	ikäluokan %-osuus kaikista kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevista	hankittu varhaiskasvatus	ikäluokan %-osuus kaikista hankituista palveluista	yhteensä varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevat	kotihoidon tuki
6- (ja 7-) vuotiaat	1 641	1 387	25,9	196	9,8	1 583 96,5 %	48
5- vuotiaat	1 609	988	18,5	381	19	1 369 85,1 %	49
4- vuotiaat	1 659	1 010	18,9	397	19,8	1 407 84,8 %	101
3- vuotiaat	1 679	870	16,3	413	20,6	1 283 76,4 %	137
2- vuotiaat	1 813	687	12,8	398	19,8	1 085 59,8 %	464
1- vuotiaat	1 862	399	7,4	216	10,8	615 33 %	943
0- vuotiaat	1 787	11	0,2	5	0,2	16	239
yhteensä	12 050	5 352	100	2 006	100	7 358	1 981

Taulukko 1. Lasten osallistuminen varhaiskasvatuspalveluiden piiriin ikäluokittain 31.12.2016.

Aloitteessa esitetään osittaiseen maksuttomuuteen siirtymistä asteittain esimerkiksi ikäluokka kerrallaan. Mikäli varhaiskasvatukseen siirryttäisiin asteittain vanhimmasta ikäluokasta alkaen, aiheuttaisi se

- varhaiskasvatuksen tulokertymän alenemista
- lisäkustannuksia palvelusetelin arvon korottamisesta johtuen
- varhaiskasvatuksen kysynnän kasvua ja siirtymää pois kotihoidon tuelta.

Varhaiskasvatuksen kysynnän kasvuun vaikuttavat monet tekijät, ja sitä on tosiasiallisesti vaikea arvioida. Tässä selvityksessä on hyödynnetty ET 2020 -ohjelman mukaista EU-maiden varhaiskasvatukseen osallistuvuudelle asetettua tavoitetta, jonka mukaan vuoteen 2020 mennessä 95 % 4-vuotiaista ja sitä vanhemmista lapsista osallistuisi varhaiskasvatukseen. Turussa 4-5-vuotiaiden ikäluokassa tämä tarkoittaisi noin 165 lapsen lisäystä varhaiskasvatukseen kummassakin ikäluokassa. Mikäli 3-vuotiaiden osallistumisprosentti nousisi 80:een ja 2-vuotiaiden osuus 65 %:iin, tarkoittaisi tämä 60 kolmevuotiaan ja 93 kaksivuotiaan lisäystä varhaiskasvatuksen palveluihin. 0-1-vuotiaiden osallistumiseen varhaiskasvatukseen ei ole tässä arvioitu lisääntymistä.

Kotihoidon tuen keskimääräinen suuruus vuositasolla on 4 500 euroa lapselta. Osallistumisprosentin kasvaessa varhaiskasvatuksessa tulisi kotihoidon tuen saajien määrä vastaavasti vähenemään.

Alla olevaan taulukkoon 2 on koottu ikäluokkakohtaisesti arvio osittaiseen maksuttomuuteen siirtymisen kustannusvaikutuksista.

	Tulokertymän vähenemän osuus vuosikertymästä ikäluokan prosenttiosuuden mukaan arvioituna	Palvelusetelin korotustarpeesta aiheutuvat arvioidut kustannukset	Arvioidun hoitopaikkatarpeen lisääntymisen kustannukset (hoitopaikan hinta keskimäärin 10 300 €, ei sisällä investointikustannuksia)	Kotihoidon tuella olevien lasten vähenemisen arvioitu vaikutus ko. menoihin	Kustannusvaikutukset yhteensä ikäluokittain
5-vuotiaat	18,5 % 640 470 €	19 % 380 000 €	1 699 500 €		2 719 970 €
4-vuotiaat	18,9 % 654 317 €	19,8 % 396 000 €	1 699 500 €		2 749 817 €
3-vuotiaat	16,3 % 564 306 €	20,6 % 412 000 €	618 000 €	-50 000 €	1 544 306 €
2-vuotiaat	12,8 % 443 136 €	19,8 % 396 000 €	957 900 €	-50 000 €	1 747 036 €
0-1-vuotiaat	7,6 % 263 112 €	10,2 % 204 000 €			467 112 €

Taulukko 2. Ikäluokkakohtainen arvio osittaiseen maksuttomuuteen siirtymisen kustannusvaikutuksista.

Mikäli neljä tuntia varhaiskasvatusta tulisi alle kouluikäisille lapsille maksuttomaksi, voidaan edellä esitettyjen vaikutusten lisäksi olettaa, että varhaiskasvatuspalveluiden kokonaisuudessa kerhotoiminnan käyttö romahtaisi. Leikki- ja puistoilla saattaisi edelleen olla oma nuorimpien lasten käyttäjäkuntansa. Niin ikään avoimella päiväkotitoiminnalla saattaisi edelleen olla jossain määrin oma käyttäjäkuntansa. Kerhotoiminnan poistuminen vaikuttaisi varhaiskasvatuksen kustannuksia alentavasti vuositasolla n. 270 000 €.

Mikäli osittaiseen maksuttomuuteen siirryttäisiin peräkkäisinä vuosina, tarkoittaisi se vuosittain 8+8+3+8 lisäpäiväkotiryhmän tarvetta. Lapsimäärä lisääntyisi n. 480 lapsella, ja kokonaisuudessaan lisäryhmien tarve olisi 27 ryhmää. Euromääräisiin laskelmiin ei ole huomioitu uusien paikkojen investointikustannuksia.

Hallitus teki huhtikuussa 2017 päätöksen kannustinloukkujen purkamisesta. Sen mukaan varhaiskasvatusmaksuja alennetaan pieni- ja keskituloisilta. Maksualennus tehdään muuttamalla maksujen määräytymiseen käytettävien tulojen määräytymisperusteita. Köyhyysrajaa korotetaan mukailen perheen tuloista vähennettävää tulorajaa, ja sisarusalennusta suurennetaan. Päätöksen voimaan tulon tarviin varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutos, jonka odotetaan astuvan voimaan 1.1.2018. Asiakasmaksujen alentamisen on arvioitu vähentävän kuntien tuloja 70 miljoonaa euroa vuonna 2018. Laskennallisesti Turun osuus voisi olla n. 2 miljoonaa euroa.

Koska varhaiskasvatusmaksujen alentamisen tarkasta toteutumisesta ei ole tässä vaiheessa vielä tietoa, ei sen vaikutuksia ole voitu huomioida tässä selvityksessä. Tässä vaiheessa on syytä seurata valtakunnan tasolla tapahtuvia

TURKU

Vastaus

4 (4)

Sivistystoimiala, varhaiskasvatus

24.5.2017

Dnro 13100-2016
(421)

muutoksia ja tehdä tarkempia selvityksiä vasta niiden mahdollisen toteutumisen jälkeen.

Maija-Liisa Rantanen
varhaiskasvatuksen palvelualuejohtaja

Vesa Kulmala
varhaiskasvatuksen palvelualuejohtaja

Timo Collanus
controller, konsernihallinto